

«**Qui calla ja ho diu tot**»: de vegades sí, però depèn de la situació. Hi ha silencis i silencis. No és bo el silenci de l'acallat a qui no és permès d'intervenir en la conversa, de qui no es demana l'opinió perquè no és considerat digne de ser escoltat. Però sí que és bo el silenci de qui sap concentrar-se en allò que és essencial, i es disposa a escoltar l'altre com a interlocutor del qual sempre pot aprendre, o deixa la porta oberta a una paraula (divina o humana) que transcendeix l'estreta perspectiva personal. Després d'una desgràcia «és bo esperar en silenci la salvació del Senyor»: així ho feia el profeta bíblic Habacuc el qual, desconcertat pel silenci d'un Déu callat davant la injustícia, es donà un temps d'espera callada a l'escolta d'una paraula il·luminadora. Preguar, com dialogar, requereix també el silenci de l'escolta, la recerca, l'espera pacient. I hem de ser prou humils per callar sobre allò de què no podem parlar, com aconsella el pensador Wittgenstein.

Hi ha la paraula de la xerrameca que brolla de la boca i no del cor ni del pensament reflexiu. Hi ha la paraula xafardera de qui comenta fets que desconeix o de qui s'imposa a l'interlocutor sense deixar-li espai perquè s'expressi. Quantes tertúlies no són col·loquis de diàleg sinó monòlegs juxtaposats o, pitjor, contraposats! Hi ha també la paraula que esquitxa a tort i a dret des de la ràbia provocada per l'ofensa. Hi ha ambients sorollosos en què només és possible consumir, com em va passar en un bar de baixamar d'on vam haver de sortir per poder xerrar i senzillament sentir-nos. L'excés de renous mediàtics ens priva d'escoltar el cant de la creació. Per altra banda, quina meravella la paraula amb què Déu ens ha dotat perquè donem nom a cada cosa i ens cridem i escoltem els uns als altres! És imprescindible la paraula amb què ens expressam a l'espera de trobar un ressò en l'atenció de l'altre: aquesta és la paraula recíproca, pronunciada i escoltada, que obre pas al diàleg.

«**Hi ha un temps de callar i un temps de rallar**», com molt bé diu el savi Qohèlet de la Bíblia hebrea. La qüestió rau en saber trobar el temps de parlar així com el temps de guardar silenci. Acompanyar un altre en el seu dol no necessàriament es fa amb paraules sovint prefabricades, també ho podem fer en el silenci del gest que fa costat. Però hi ha situacions en què callar és ser còmplices d'un atropellament, mentre que alçar la veu és fer sentir la veu dels privats de paraula. Deia el Papa Benet «el cristià sap quan és temps de parlar de Déu i quan és oportú callar sobre Déu deixant que parli només l'amor». Per altra banda és batre ferro fred intentar convèncer qui està massa convençut de les seves raons com si fossin la Veritat total; per açò degué escriure el poeta Machado: «tu verdad? No, la Verdad, y ven conmigo a buscarla», i també «para dialogar, escuchar primero, después preguntar».

Quanta saviesa ens fa falta encara (també als predicadors) per saber anar del silenci que escolta a la paraula pronunciada i de la paraula al silenci! Necessitam ser educats i educar-nos en l'art de parlar, però en l'art laboriós d'una paraula que brolli d'un cor compassiu i d'una ment oberta. «L'home bo, del bon tresor del seu cor, en treu la bondat, i l'home dolent, del seu tresor dolent, en treu el mal. Perquè del que vessa el cor en parla la boca», segons llegim a l'Evangeli i ho confirmam amb l'experiència.